

Nr. 44, 1. feb. 2012

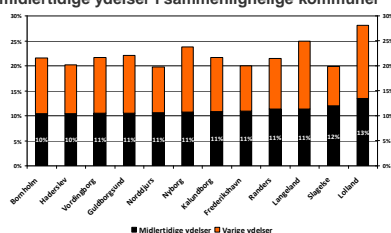
Mange på førtidspension medfører ikke færre kontanthjælps- eller sygedagpengemodtagere

Kommunerne får ikke færre personer på kontanthjælp og andre midlertidige ydelser, selvom de tildeler mange borgere en førtidspension.

Man kunne tro, at når en kommune vælger at tildele førtidspension til en stor del af sine borgere, så ville det samtidig betyde, at kommunen fik færre borgere på fx kontanthjælp eller sygedagpenge. Men tal fra Arbejdsmarkedsstyrelsen viser noget andet.

Der er ikke nogen sammenhæng mellem, hvor mange borgere kommunerne har på fx førtidspension, og hvor mange de har på midlertidige ydelser som kontanthjælp.

Andel af befolkningen på varige ydelser og midlertidige ydelser i sammenlignelige kommuner

Kilde: Jobindsats.dk

Note: Varig forsørgelse er førtidspension, fleksjob og ledighedsydelse. Midlertidig ydelse er kontanthjælp, dagpenge, sygedagpenge, introduktionsydelse, forrevalidering og revalideringsydelse.

Den manglende sammenhæng mellem andelen af borgere på varige ydelser og andelen af borgere på midlertidige ydelser kan illustreres ved at kigge på en gruppe

af sammenlignelige kommuner med samme rammevilkår.

Kommunerne har altså både samme vilkår for arbejdsmarkedet, og næsten samme andel af sine borgere på midlertidige ydelser som kontanthjælp og sygedagpenge. Men der er store udsving i, hvor stor en del af borgerne, som kommunen har tildelt førtidspension og andre varige ydelser.

Fx har både Norddjurs Kommune og Langeland Kommune ca. 11 pct. af borgerne på midlertidige ydelser. Men 9 pct. af borgerne i Norddjurs er på varige ydelser, mens det tilsvarende tal er 14 pct. i Langeland Kommune.

Lisbeth Pedersen leder den afdeling i SFI, hvor der forskes i beskæftigelse og arbejdsmarkedet. Hun finder tallene interessante: "Hvis kommunen giver førtidspension til en stor del af sine mest udsatte ydelsesmodtagere, så vil de selvfølgelig dukke op i statistikken som en kommune med mange borgere på permanent offentlig forsørgelse. Det giver næsten sig selv. Men det er lidt overraskende, at kommunen ikke samtidig får en mindre andel af borgere på fx kontanthjælp og sygedagpenge", siger Lisbeth Pedersen

Det er ifølge Lisbeth Pedersen vanskeligt at give en entydig forklaring på, hvorfor tallene falder ud, som de gør. Årsagen kan dog findes i den indsats, som kommunerne tilbyder sine mest udsatte kontanthjælpsmodtagere.

”Hvis kommunen giver den rette indsats til de udsatte borgere, må man formode, at de rent faktisk også flytter nogle af disse borgere tættere på arbejdsmarkedet. Og tilsvarende kan en manglende indsats over for udsatte kontanthjælpsmodtager betyde, at kommunen både fastholder de svage kontanthjælpsmodtagere, der kommer til i køen, og samtidig ender med at tildele flere førtidspensioner. Som jeg ser det, giver analysen et praj om, at der er behov for et øget fokus på området.” siger Lisbeth Pedersen.

Om analysen

Sammenhængen mellem andelen af befolkningen på varige ydelser og midlertidige ydelser er belyst ved en økonometrisk model. I den økonometriske model tages højde for, at kommunerne har forskellige rammevilkår, herunder at de har forskellig alderssammensætning, etnicitet og andel af befolkningen med folkeskolen som højst fuldførte uddannelse.

Den økonometriske model viser, at der ikke findes en statistik negativ sammenhæng mellem andel af befolkningen på varige og midlertidige ydelser. Det vil sige, at kommuner, der har mange af sine borgere på fx førtidspension, ikke nødvendigvis har få borgere, der modtager fx kontanthjælp. Den statistiske analyse finder endvidere, at den modsatte sammenhæng heller ikke findes. Det vil sige, at kommuner, der har mange af sine borgere på fx kontanthjælp, ikke nødvendigvis har få borgere, der modtager fx førtidspension.

Jobcentrene kunne tildele færre førtidspension

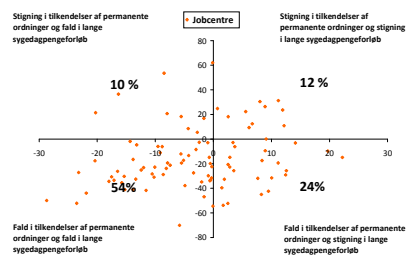
Halvdelen af landets jobcentre har både fået nedbragt det lange sygefravær og tildelt færre personer permanent forsørgelse. Det er glædeligt, men der er potentiale for forbedring, mener forsker.

Det langvarige sygefravær og antallet af nye førtidspensionister falder i godt halvdelen af landets jobcentre. Det viser tal fra Arbejdsmarkedsstyrelsen.

De resterende jobcentre har enten haft et fald i sygefraværet eller i antallet af personer, der har fået førtidspension mv.

I en mindre gruppe af jobcentre har der både været en stigning i det langvarige sygefravær og i antallet af personer, der får en varig ydelse om fx førtidspension.

Udviklingen i antallet af personer, der tilkendes permanent forsørgelse og antallet af personer, der har været i sygedagpengeforløb over 26 uger

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger
Note: Figuren viser udviklingen i andelen af personer ud af befolkningen i alle landets jobcentre, der i løbet af et år har været i et sygedagpengeforløb på mindst 26 uger uden afbrydelse (vandret akse) og/eller er blevet tilkendt permanent offentlig forsørgelse (lodret akse). Udviklingen vises fra perioden okt.07-sep08 til perioden okt10-sep11 i procent.

Det er positivt, at det er lykket for så mange jobcentre, at nedbringe antallet af personer i disse udsatte målgrupper. Det mener Merete Nordentoft, der er professor i psykiatri:

"Generelt er det gode nyheder, at halvdelen af jobcentrene har nedbragt antallet af mennesker i begge målgrupper. Det er vigtigt, at udsatte borgere ikke overlades til sig selv, og jobcentrene er netop et af de steder, der kan hjælpe. Men tallene viser, at der er et potentiale for forbedring. Hvis alle jobcentrene gjorde som den bedste halvdel, så ville der måske være en større gruppe af udsatte borgere, der med jobcenterets hjælp kunne bytte en førtidspension eller et langt sygeforløb ud med en tættere kontakt til arbejdsmarkedet", siger Merete Nordentoft.

Hvad er permanent offentlig forsørgelse?

Permanent offentlig forsørgelse er en ydelse fra det offentlige, som er varig, og som omfatter førtidspension, fleksjob eller ledighedsydelse. Kommunerne kan give en permanent / varig ydelse til mennesker, der fx på grund af nedsat arbejdsevne ikke er i stand til at klare sig selv.

Nr. 44. 1.febr. 2012

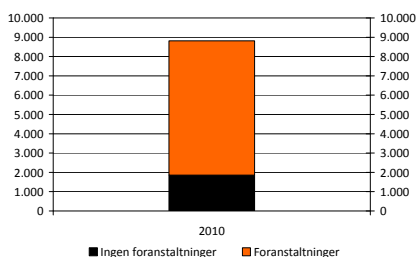
Hver femte psykisk syg får førtidspension uden en forudgående aktiv indsats

Mere end hver femte med en psykiatrisk diagnose får ikke en aktiv indsats, inden de får tilkendt førtidspension.

I 2010 fik 8.800 personer førtidspension på grund af en psykisk lidelse – det svarer til godt halvdelen af alle nye førtidspensioner. Over en femtedel af de nytilkendte førtidspensionister med en psykisk lidelse – knap 2.000 personer – har ikke fået en aktiv indsats fra kommunen i de seneste 5 år forud for deres pensionering.

Kommunerne har således ikke forsøgt at optræne dem ved en arbejdsgiver eller sat erhvervsmodnende eller afklarende foranstaltninger i gang.

Antal nytilkendelser af førtidspensioner og antal uden foranstaltninger 2010

Kilde: Ankestyrelsen

Centerchef for Psykiatrisk Center, København og formand for Psykiatrifonden Anne Lindhardt mener, at en kommunal

indsats skal have fokus på både arbejdspladsen og den enkelte for at få flere personer med psykiske lidelser til at blive på arbejdsmarkedet:

”Det kræver en individuel plan, hvis en person med en psykisk lidelse skal i beskæftigelse eller aktivering. De fleste personer med psykiske lidelser kæmper med lavt selvværd og en række kognitive forstyrrelser som følge af deres sygdom. De konkrete kognitive forstyrrelser skal beskrives, så både arbejdspladsen og kollegerne ved, hvilke færdigheder den enkelte skal genoptræne. Psykiske sygdomme rammer oftest kognitive færdigheder, så helt simple rutiner i en periode bliver svære at mestre.”

Anne Lindhardt uddyber: ”Den kommunale indsats bør inddrage arbejdspladsen og kollegerne i lige så høj grad som den sindslidende. Kollegaer og ledelse skal kende den pågældendes svagheder, så de kan støtte den pågældende til at optræne færdighederne på ny. Derfor kan det være en god idé at bruge såkaldt *supported employment*, hvor den enkelte får tilknyttet en coach, der kan vejlede i indkøringsfasen. Det vigtigste er at få informeret alle parter om, at personer med psykiske lidelser kan komme sig igen. Det kræver tålmodighed og

opmuntring undervejs og en indsats fra arbejdspladsen.”

Fakta – Arbejdsmarkedsrelaterede foranstaltninger

Arbejdsmarkedsrelaterede foranstaltninger er bl.a. optræning hos en arbejdsgiver eller erhvervsmodnende/afklarende aktiviteter.

Liste over alle arbejdsmarkedsrelaterede foranstaltninger:

- Arbejdsprøvning
  - Andre erhvervsmodnende/afklarende aktiviteter
  - Uddannelse
  - Optræning hos privat eller offentlig arbejdsgiver
  - Hjælp til selvstændig virksomhed
  - Fleksjob
  - Skånejob
  - Beskyttet beskæftigelse
  - Aktivering efter lov om aktiv arbejdsmarkedspolitik
  - Aktivering efter integrationsloven
  - Andre foranstaltninger
-